

MUNI
MED

Polytrauma

Marek Kovář

Výstupy z učení

Student dokáže definovat polytraumatizovaného pacienta

Student chápe význam triáže a traumacentra

Student porozumí základům péče o polytraumatizovaného pacienta

Obsah přednášky

- Definice pojmů
- Triáž
- Trauma team
- Ošetření
- Postup ABCDE – vyšetření a základy terapie
- Sekundární vyšetření
- Take home message

Pojmy

Trauma – náhlá porucha zdraví vzniklá vnějšími silami

- Úrazy, dopravní nehody, ozbrojené incidenty, zranění při sportu

Polytrauma – závažné poranění, ohrožujícího postiženého na životě,
ISS > 16

ISS (Injury Severity Score)

- Dělí anatomicky poraněné tělo na 6 částí: hlava, obličej, hrudník, břicho, končetiny a povrch těla
- Každé část je skórována bodovou škálou (0 žádné poranění až 6 poranění neslučitelné se životem)
- Skóre je součet druhých mocnin tří nejhůře postižených částí, pokud jedna část má skóre 6, pak se automaticky počítá jako 75

Sdružená poranění – kombinace více poranění, která nespĺňující definici polytraumatu

Triage

Čas – rychlost ošetření, rozhodující faktor ovlivňující outcome polytraumatizovaného pacienta

Místo/Zkušenosti – možnosti a vybavení týmu na místě, regionální nemocnice, traumacentra

Triage – podmínky, při kterých má být zraněný transportován do traumacentra

- Např. GSC < 13, sTK < 90 mmHg, penetrující nitrolební poranění, nestabilní hrudní stěna, pád z více než 6 metrů, nehoda > 35 km/hod, věk nad > 60 let, pod < 6 let, komorbidita,...

Scoop and Run – strategie upřednostňující rychlý transport do nemocnice

Stay and Play – strategie upřednostňující primární ošetření na místě

Traumateam

Organizovaný multidisciplinární erudovaný tým se zkušenostmi schopný poskytnout patřičnou pomoc v traumacentru

Skládá se z:

- **Teamleader** – hands free
- **Lékař urgentního příjmu / anesteziolog / intenzivista**
- **Lékař traumatolog / chirurg**
- **Zdravotní sestra / záchranář**
- **Radiolog**
- Možnost přivolat další chirurgické specializace, neurologa, ...

Tým je připraven na místě ještě před příjezdem pacienta oblečen do ochranných pomůcek

Předání informací probíhá strukturovaně např. **MIST** protokol

(**M**echanismus, **I**njuries – poranění, **S**igns – známky poranění, **T**reatment – provedená léčba)

Ošetření

Protokolární přístup **ATLS** (Advanced Trauma Life Support)

Primární ošetření

System **ABCDE**

Prioritizace život zachraňujících procedur a léčby (zastavení krvácení, intubace, ...)

Sekundární ošetření

Klasické systematické vyšetření celého těla (např. od hlavy k patě)

Má vést ke stanovení definitivního terapeutického plánu

Terciální ošetření

Detekce menších poranění a časných následků poranění (kompartment sy, nekomplikovaných fr prstů, ...)

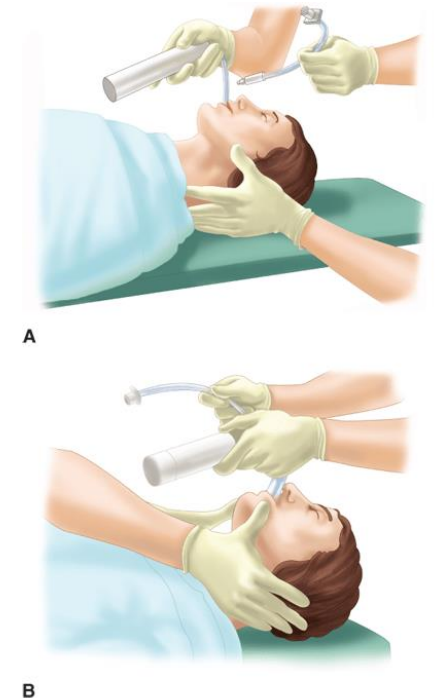
Primární vyšetření ABCDE a terapie

A – zprůchodnění DC, poranění C páteře, MILS (manual inline) stabilizace, RSI intubace

B – (tenzní) PNO – dekompresní punkce, následně drenáž, hemothorax, rpt bránice, flail chest

C – pátrání po krvácení (eFAST) a jeho zastavení
Elevace, tlakový obvaz, škrtidlo, udržování TK

(CAVE: zástava masivního zevního krvácení má přednost před KPR i A, B)

Source: M. Tenenbein, C.G. Maclias, G.Q. Sharieff, L.G. Yamamoto, R. Schafermeyer
Strange and Schafermeyer's Pediatric Emergency Medicine, Fifth Edition
Copyright © McGraw-Hill Education. All rights reserved.

Primární vyšetření ABCDE a terapie

Zajištění i.v. vstupů – periferní i.v. nebo i.o. přístup

Substituce hypovolémie – krystaloidní roztok, diluční koagulopatie

Substituce hemoglobinu, destiček a srážecích faktorů –

erymasa (univerzální dárce 0-),

fibrinogen, prothrombinové komplexy nebo masivní transfúzní protokol (ERY: FFP: TAD)

kontrola viskoelastometricky odpovídá více in vivo stavu než laboratorní metody a je rychlejší

Prevence maligní koagulopatické triády – hypotermie, acidózy a koagulopatie

Primární vyšetření ABCDE a terapie

D – stav vědomí, vyšetření zornic, zhodnocení neurologického deficitu a lateralizace

E – vystavení okolním vlivům, hypotermie, popálení, chemické poškození
Postupně přechází do sekundárního vyšetření

Sekundární vyšetření

Systematicky, např. od hlavy k patě

Anamnéza – AMPLE (alergie, medikace, (medical) past, last (meal) a events)

Pro vyšetření zad lze provést **log-roll manévr** (<https://www.youtube.com/watch?v=fY7SAR5RXbY>)

K terapii polytraumatu patří i **adekvání analgetická terapie**

a v indikovaných případech i **antibiotická profylaxe** a aktivní či pasivní **imunizace proti tetanu**

Take home message

Při polytraumatu je nutný **rychlý, přesný** postup a přístup zvyšující šanci na přežití pacienta.

Pro jeho podání je nutné **týmové** multidisciplinární práce a **zkušenosti** s polytraumatizovanými pacienty

Triáž pacientů je esenciální pro úspěch

Stejně tak **strukturované** vyšetření (**ABCDE**) a **předávání informací** mezi záchrannými týmy

Zdroje

MALÁSKA, Jan, Jan STAŠEK, Milan KRATOCHVÍL a Václav ZVONÍČEK. *Intenzivní medicína v praxi*. Praha: Maxdorf, [2020]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-675-7.

ATLS Advanced Trauma Life Support Student Course Manual. 10. Chicago, United States of America, 2018.

SPAHN, Donat R., Bertil BOUILLON, Vladimír CERNÝ, et al. The European guideline on management of major bleeding and coagulopathy following trauma: fifth edition. *Critical Care* [online]. 2019, **23**(1) [cit. 2021-8-29]. ISSN 1364-8535. Dostupné z: doi:10.1186/s13054-019-2347-3

MUNI
MED